

Ázsiát — ahogy Vámbéri csak imént mondta a Földrajzi Társulat jubiláris közgyűlésén — idáig is mint saját kutatási területünket fogtuk fel; s ha elmúlt időkben a nemzet őstörténetének nagy rejteje csábította oda a magyar lelkesedést, most *ezen kívül* gazdasági célok is lebegjenek szemeink előtt.

A jelszó tehát: „*Keletre magyar!*”

A turáni népek és turáni nyelvek.

Irta: Bálint Gábor dr.

Miután a tudomány az egységes emberi nemben több fajt (species) ma már nem fogad el, hanem csak típusokat, vagy race-okat, én a mongol-kínai féle őstípushoz tartozó népeket, amelyek közül a főbbeknek nyelvét fiatal korom óta tanulmányoztam, Müller Miksa, oxfordi tanár után *turáni* népeknek s nyelvüket turáni nyelveknek neveztem. Ezt az elnevezést én minden másnál helyesebbnek tartom, először rövidege miatt, másodsor azért, mert Turán már régóta az Irán (perzsa, tehát az árja vagy indo-európai népek által lakott vidék) ellentéte volt.

De hogyan vehetem én a kínai stb. egyszótagú nyelveket a ragozó (agglutinaló) nyelvek családjába? fogják mondani az osztályozgatók. Hát az nem az én hibám, hogy az osztályozó karácsonyfás bölcsesség és annak hazai buzgó utánczóin előtt ismeretlen, hogy a több szótagúságot és ragozást megelőzte az összetét egyszótagú elemekből. A mongol *mo-do*, *modon* (fa) egykor olyan két egytagú szóból lett, mint a népies kínai *mu-teu* (fa, fadarab) a *mu* (fa), *teu* (fej, gömbölyű valami, tuskó) vagy a magyar *arc* székel *orca*, az *or* hibásan *orr* (Kabard *u*, *o*, determinálva *u-r*, *o-r*, az elül álló) és *ca*, *sza* (ragozva szá-j-os) vagy a hun-kazar törzsi kabardok nyelvében a *nape*, *nepe* tulajdonképen *ne* (a néző szem) és *pe* (kínai *pi* nasus pi-ha) egytagú szónak az összetétele.

A magyar *hol* szót ragozott alaknak veszik, de az azonos értelmű kínai *ho-li* (mi-hely-t?) egyszerűen összetét a *ho* (cf. ho-gy) kérdő névmásból és a kínai, kabard *li* (hely) névszóból . . .

A turáni nyelvcsaládban nincs meg az a szorosabb nyelvi rokonság mint az árja, vagy sémi nyelvcsalád egyes ágaiban látható, ami csak letelepült életmóddal lehetséges, mert a turániak a vadász- és nomád életet sokkal tovább folytatták, mint az árja, vagy sémi népek. De más részt van a turáni nyelvekben egy közös logika, amely szerint a Komorin foknál készült tamil (drávida) fordítás a mandsu-mongol biblia-fordítással gondolatmenetben annyira megegyezik, mint például az árjaságban a germán, vagy szláv ágak logikája.

A turáni nyelvek e közös logikája szerint nem mondhatni „fija az embernek“ hanem, *ember-fi*, vagy *emberfija*, nem mondhatni, „atyánk, *ki vagy a mennyekben*“ hanem *mennyei* vagy *mennyekben lévő atyánk*; nem mondhatni, „alatta az égnek“ hanem, *az ég alatt*; nem mondhatni „*ki napon evendel*“ hanem, *az evendel napon*; nem mondhatni „amikor jösz, szólíts“ hanem, *jövet szólíts*; nem mondhatni „nem jöhöttem, mert beteg voltam“ hanem, *beteg voltom miatt nem jöhöttem*; nem mondhatni „várj, amíg jövök“ hanem, *jöttömig várj*; nem mondhatni „látjátok feleim, szömtökkal (hogy) mik vagyunk“ hanem, *látjátok feleim szemetekkel mi voltunkat*; nem mondhatni „a lovat, amelyet tegnap vettem, ma eladtam“ hanem, *a tegnapi vettem lovat, ma eladtam*; nem mondhatni, „eredj és mondjad neki, hogy jöjjön hamar“ hanem, *elmenvén „jöjj hamar“ mondva neki szólj*, stb.

Ez nem sok, mondhatja valaki. És mégis annyira sok, hogy egy tökéletes fajú indo-európai ember, sőt még a mai helyes magyarság mesterei sem tudnak egy becsületes turáni mondatot alakítani, ha nem tanulták a *turáni logikát*, vagy ezt csak a *magyar fiatalságra erőszakolt finn nyelvtanból ismerik*. Törökországi menekültjeink húsz évi ott élés után is úgy törték, rontották a turáni logikájú, egyszerű népies török nyelvet, mint az ott született árja race-ú szláv, görög, örmény emberek.

Szerintem a turáni családba tartozó népek a következők: a déli-indiai tamul (drávida) népek a ceyloni, semmiféle mithológiát nem ismerő vedda őstörzsszel együtt, akiknek Középpázsziából délre vonulását Beludszisztánban a földbirtokos osztályt alkotó és nyelvileg meglehetősen elperzsásodott Bráhui nevű népig követhetni. Turániak a himalaja-alji néptörzések, a tübeti és kínai birodalom népei, a japáni, ajno, koreai, mandsu (tunguz) mongol és a számos török-tatár néptörzsek; az ugor, finn, lap és szamojéd népek. Turániak a Kaukázusban lakott s még részben lakó s a középkor óta Cserkesz néven nevezett *adige-kabard* (determinálva *adige-r*, utigur hun utódok) néptörzsek. Valamint turániak az előbbiekkel rokon bolgár, kazar (kater) sabe-r, besenye, uz (Kun) stb. hún törzsek és a történeti idők előtt a sémi népekbe olvadt akkád, vagy sumeri néptörzsek. E szerint a turánságban benne vannak az altaji és urali finn-ugor néptörzések is, amelyeket a karácsonfás bölcsesség el akar választani a turáni népcsaládtól, mert ezek *nyelvileg, típusilag* annyira keresztződve vannak az árja (indo-európai) és sémi népcsaláddal, hogy az egyszerű turáni jellegnek alig vannak nyomai. Például a finn nyelv a szláv *drag* szóból csinált *rakkas* alakot és ezt *ragozza rakkah-an*, tehát olyan formán mint a latin a *rex* (reksz) szót *reg-is* alakban, mint a magyar nyelvben látható *birtokragok* miatt *közeli rokonságot* látnak eme nyelvek közt. De a dolog nem úgy van. Csak a sémi nyelvekben szigorú szabály az, hogy a *birtok* egyszerűen a *birtokos* elé jö: Például, arab *abu-ja* (pater meus), *abu-k* (pater tuus), *abu-ha* (pater suus); ezt a logikát utánozták először az *eredetileg* mongol nyelvű sumeri népek s azután a finnek ősei, mert a finn *birtokragot* a magyarral azonosítani minden budenzkedéssel sem lehet. Utánozták ezen sémilogikát a perzsák, akik

a *peder-i-men* (pater meus), *peder-i-tu* (pater tuus) stb. szerkezetből *peder-em* (apám-m) *peder-el* (apád) alakot csináltak. E sémi logikájú perzsa szerkezetet utánozták a magyar és ugra nyelvek (apám, apád), azután a török a (*baba-m*, apám és a mongol *alo-mi-ni* (apa éné) *minialo* (meus pater) helyett. Ez a *sémi logikájú szerkezet* a többi turánságból nem található. Rendületlenül meg vagyok győződve, hogy a magyar, osztyák vogul, török, mongol, mandsu-tunguz nyelvek *személyes névmasai* az iráni (perzsa) nyelvből kölcsönöztek legalább az első és második személyekre. A harmadik személy névmása mutató alapú és tisztán turáni eredetű. Az első személy turáni logikával „a csekély, a szegény, a rideg stb.“, a második személy „a fő, fenség, magasság, nagyság stb.“ udvariassági kifejezések.

Hogy mikől gondolom én azt, hogy a sémiségbe veszett sumeri nép eredetileg mongol nyelvű volt, abból hogy a sumeri nyelven a csillag a mongol *ot*, *odon* (csillag) szóval és a sumeri isten szó a mongol *tegri*, *tengeri*, *tangri* (égi szellem) szóval azonos.

Megjegyzések Réthly Antal úrnak a kecskeméti földrengésre vonatkozó cikkére.

Irta Bodócs István.

Esetleges félreértések megelőzése és a Földrajzi Közlemények tudományos reputációjának megóvása céljából van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy a Földrajzi Közlemények XXXIX. kötetének IX–X. füzetében, a 393. lapon „iszapvulkán“ hangzatos elnevezés alatt fényképpel illusztrált lyukat korántsem a természet produkálta, hanem én magam ástam a földrengés napján délelőtt 11 óra tájban.

Különben az egész jelenség a kecskeméti földrengés szempontjából alig érdemel nagyobb figyelmet, mint például a házak megrepedése s egyáltalán nem foglal el a földrengés történetében olyan központi jelentőségű helyet, mint ahová Réthly Antal úr helyezi. Nem pedig azért, mert 1. az említett hely az epicentrális területnek, vagy mondjuk: a pleisztoszeizta-övnék egészen a szélén fekszik és egyáltalában nem képviseli a legerősebben megrázott helyet. A legnagyobb pusztítás ugyanis szerencsére a városon kívül történt, Kecskemét és Nagy-Körös közötti távolságnak körülbelül harmadrészen nagy elliptikus területen, amelynek nagy tengelye EK–DNy irányban vonul s amely Katonatelep és a Talfái dülövel együtt a város felső részét is magában foglalja. Ezen pleisztoszeizta öv középtől, a legerősebben megrázott helytől az említett „iszapvulkán“, amelynek helyét Réthly úr a további vizsgálatok szempontjából „mint epicentrumot“ a 392. oldalon megadott koordinákkal határozza meg, kerek 6 kilométerre fekszik s így epicentrumnak el nem fogadható. Abból ugyanis, hogy amaz „iszapvulkán“ közelében egy vert falból készült rozoga viskó összeomlott, még nem következik, hogy a rengés fészke ezen a helyen keresendő. A hipocentrum maga is jó nagy terület volt s így epicentrumul egyedül a felette fekvő ovális terület középtája fogadható el a számítások alapjául.